

Kuinka kuvitella journalismia toisin?

Konsensuksen vaalijasta yhteiskunnan muuttajaksi

Juho Ruotsalainen / Tulevaisuuden tutkimuskeskus / Turun yliopisto

#jotainmuuta – Tulevaisuuspäivä 2021

**UNIVERSITY
OF TURKU**

Media, uutiset, journalismi?

Journalismi tiedonvälityksen instituutina

Journalismi tuottaa ajantasaista, faktuaalista ja kriittistä tietoa “tästä hetkestä” kansalaisten demokraattisen osallistumisen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi

- Välittää *puolueiden ja eturyhmien* kantoja julkisuuteen
- Välittää *asiantuntijatietoa* julkisuuteen
- Tuottaa erityisesti *politiikan ja talouden* uutisia
- Arvioi kriittisesti politiikan tapahtumia, tutkii ja paljastaa epäkohtia – “journalismi on siitä uutisoimista, mitä joku ei haluaisi uutisoitavan”
- Perustuu vakiintuneisiin käytäntöihin ja alan sisäisiin eettisiin ohjeisiin (mm. tiedon varmentaminen, uutiskriteerit)

-> journalismin tulevaisuus nykyhetken jatkumona: esim. faktantarkastukseen panostaminen

Mutta...

Journalismi kuvaa vain pientä osaa ympäröivästä todellisuudesta. Käsitteys journalismista “neutraalina tiedonvälityksenä” on osittain vanhentunut internetin myötä.

Tasapuolista korkeintaan vallitsevan konsensuksen ja puoluepolitiikan piirissä

- Uudet yhteiskunnalliset ja poliittiset ideat jäävät usein journalismin tarkastelun ulkopuolelle
- Poliitikkoja ja muita eliittiryhmien edustajia käsitellään usein hellävaroen (“journalismi vain välittää tietoa”)

Vakiintuneet asiantuntijalähteet korostuvat muiden lähteiden kustannuksella

- Asiantuntijakonsensusta haastavat näkemykset jäävät usein journalismin ulkopuolelle
- Yksipuoliset näkökulmat, diversiteetin puute, yhden totuuden harha (esim. talouspolitiikassa)

-> journalismi välittää julkisuuteen ennen kaikkea *eliittiryhmien* keskustelua

-> monet tärkeät yhteiskunnalliset kehityssuunnat ja ryhmät (esim. vähemmistöt) jäävät journalismilta huomaamatta tai saavat liian pienen painoarvon (esim. Ilmastonmuutos)

-> tiedon *välittäjiä* tarvitaan yhä vähemmän, kun eri tahot voivat viestiä yleisöilleen suoraan

Kuinka sitten kuvitella journalismia toisin?

- Tiedon välittäjästä sen kriittiseksi arvioijaksi, aktiiviseksi yhteiskunnallisia muutoksia ajavaksi toimijaksi
- Pois poliittisesta ja asiantuntijatiedon konsensuksesta: journalismi päinvastoin nostaa julkisuuteen uusia, konsensusta haastavia ajatuksia ja keskusteluja
- Journalismin huomio yhteiskunnan valtasuhteisiin, eriarvoisuuteen, vähemmistöihin, diversiteettiin. Journalismin fokukseen nousevat eri vallankäytön mekanismit kuten algoritminen vallankäyttö.
- Suuren massayleisön sijaan sisältöjä pienemmille, eriytyneemmille yleisöille (maailmanpolitiikasta kiinnostuneet, politiikkanörtit, vähemmistöt, jne.)
- Suorempi ja vastavuoroisempi yhteys yleisöihin – journalismi yhteisöllisyyden ja merkityksellisyyden ylläpitäjänä
- Vaarana journalismin rajautuminen maksavan (eliitti)yleisön resurssiksi. Valtioiden, säätiöiden ja somejättien kasvava rooli “kaikkia palvelevan” journalismin rahoittajana.